

Sygn. akt III RC 445/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2016 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący SSR Piotr Kawecki

Protokolant st.sekr.sądowy Dorota Outtaleb

Po rozpoznaniu w dniu 26 października 2016 r. w. T.

sprawy z powództwa: **S. S.**

przeciwko: **A. S.**

o: ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego

I. ustala, że z dniem 06.06.2016r wygaś obowiązek alimentacyjny S. S. wobec A. S., ostatnio ustalony w kwocie 400 zł (czterysta) miesięcznie na mocy wyroku z dnia 17.06.2011r. w sprawie (...) Sądu Rejonowego w. T.

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III. kosztami sądowymi obciąża Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w. T.

Sygn. akt III RC 445/16

UZASADNIENIE

S. S. w dniu 6 czerwca 2016 r. r. wniósł pozew przeciwko A. S. domagając się ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego wobec A. S. ostatnio określonego w kwocie 400 zł miesięcznie na mocy wyroku z dnia 17 czerwca 2011 r. w sprawie (...) Sądu Rejonowego w. T. poczynając od dnia 1 września 2015 r..

W uzasadnieniu wskazał m.in., że od czasu ostatniego ustalenia wysokości alimentów nastąpiła istotna zmiana stosunków. Pozwana osiągnęła pełnoletność. Ukończyła ona szkołę gimnazjalną i nie kontynuuje edukacji. Ponadto w dniu 27.11.2013 r. pozwana, która wówczas była jeszcze osobą niepełnoletnią, wystąpiła do sądu opiekuńczego o wyrażenie zgody na zawarcie związku małżeńskiego z A. B. (1), z którym w momencie składania wniosku była w ciąży. Otrzymała na to zgodę i prawdopodobnie wstąpiła w związek małżeński. Mąż pozwanej już w czasie trwania sprawy o wyrażenie zgody na zawarcie związku małżeńskiego okazywał zaświadczenie, z którego wynikało, że w listopadzie 2013 r. zarabiał (...) zł brutto miesięcznie. Pozwana posiada obecnie dwoje własnych dzieci.

Powód poniósł, że pozostaje w trudnej sytuacji materialnej. Jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku. Mimo wielokrotnych próśb i starań nie może znaleźć stałego zatrudnienia. Mieszka z matką, próbuje się utrzymywać z prac dorywczych. Nie posiada żadnego majątku.

W odpowiedzi na pozew z dnia 10 września 2016 r. pozwana A. S. wniosła o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu wskazała ona m.in., że jest matką dwójki małoletnich dzieci, które wychowuje osobiście i samodzielnie. Jedynym źródłem środków finansowych jest przyznane przez (...) w T. świadczenie z funduszu alimentacyjnego po 350 zł na każde dziecko. Pozwana podniosła, że nadal uczęszcza do szkoły i kontynuuje naukę

mimo trudności życiowych. Nie jest możliwe w tej sytuacji podjęcie przez nią zatrudnienia lub pozyskanie środków finansowych w innych sposób.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowisko.

Sąd ustalił co następuje

Wyrokiem Sądu Rejonowego w. T. z dnia 17 czerwca 2011 r. wydanym w sprawie (...) podwyższono alimenty od S. S. na rzecz A. S. do kwoty po 400 zł miesięcznie.

/okoliczność bezsporna a ponadto dowód:

wyrok z dnia 17 czerwca 2011 r. – k. 22 akt (...) SR w(...)

Wówczas A. S. miała (...) lat i ukończyła naukę w(...) klasie gimnazjum. Mieszkała wraz z matką, rodzeństwem i konkubentem matki w mieszkaniu socjalnym o powierzchni 62m⁽²⁾. Świadczenia za mieszkanie wynosiły: czynsz 370 zł, gaz ok. 300 zł, prąd ok. 300 zł. Jej matka zarabiała ok.(...) zł netto miesięcznie a konkubent matki ok. (...) zł netto miesięcznie. Pozwana była zdrowym dzieckiem. Nie korzystała z korepetycji. Wyprawka do szkoły kosztowała 1200 zł. Matka starała się zapewniać jej wakacje, których koszt wynosił 1200 zł.

S. S. miał wówczas (...) lat. Poza dwójką dzieci ze związku małżeńskiego nie miał nikogo innego na utrzymaniu. Był zarejestrowany jako bezrobotny bez prawa do zasiłku, pracował dorywczo jako pomocnik na budowie i zarabiał ok. (...) zł netto miesięcznie. Pomagała mu rodzina. Mieszkał z rodzicami, zajmował jeden pokój w ich mieszkaniu. Przekazywał rodzicom drobne kwoty, np. zapłacił rachunek za prąd.

/dowód:

akta sprawy (...) SR w (...) k.2, 10-11, 15-20)

W dniu 28 listopada 2013 r. A. S. wniosła do tut. Sądu wnioski o zezwolenie na zawarcie małżeństwa z A. B. (1). Miała wówczas (...) lat. Postanowieniem z dnia 28 stycznia 2014 r. Sąd Rejonowy w. T. zezwolił A. S. na zawarcie małżeństwa z A. B. (1).

/dowód:

akta sprawy (...)SRw. T.

S. S. ma obecnie (...) lat. Z wykształcenia jest (...) Nadal jest zarejestrowany jako bezrobotny i nadal nie posiada prawa do zasiłku. Co trzy miesiące ma terminy spotkań w Powiatowym Urzędzie Pracy na które się regularnie stawia. Do tej pory nie zaproponowano mu jedną ofertę pracy. Proponowano mu też uzyskanie dotacji na otwarcie własnej działalności gospodarczej jednak z uwagi na nieprzedstawienie dwóch żyrantów, dotacji mu nie przyznano. Obecnie pracuje dorywczo jako pomocnik na budowach. Stawka godzinowa wynosi 7-8 zł. Zarabia ok. (...)zł netto miesięcznie. Są to prace sezonowe.

Powód nie posiada żadnego majątku. Nie otrzymuje żadnych zasiłków. Mieszka wraz z rodzicami. Nie ponosi kosztów opłat za mieszkanie. Na jedzenie wydaje ok. 150 zł miesięcznie. Razem z jedzeniem na swoje utrzymanie wydaje ok. 350 zł miesięcznie. Nie choruje.

/dowód:

- decyzja o uznaniu za bezrobotnego – k. 5

- przesłuchanie powoda – k. 45-45v./

A. S. ma obecnie (...)lat. Szkołę podstawową ukończyła bez opóźnień. Następnie poszła do gimnazjum gdzie powtarzała(...)klasę z uwagi na niechęć do nauki oraz fakt, że zaszła w ciążę. W (...) klasie gimnazjum przeniosła się do innej szkoły jednak nie udało jej się zdać dwóch przedmiotów i przerwała naukę.

Naukę w gimnazjum zakończyła w czerwcu 2015 r. Od września 2015 r. poszła do L. D. w (...) w T.. Jest to szkoła zaoczna, nauka jest bezpłatna i odbywa się w weekendy w godzinach 8:00-15:00. Obecnie jest na(...) semestrze. Nauka trwa VI semestrów. Nie musi kupować książek, zapewnia je jej szkoła. Na naukę w ciągu tygodnia poświęca ok. 2-3 godziny.

Pozwana ma dwoje małoletnich dzieci: córkę D. B., ur. (...) i syna A. B. (2), ur. (...) Od 2013 r. przez rok mieszkała w P. z ojcem małoletnich. Występowała do Sądu o zgodę na zawarcie małżeństwa z A. B. (1) jednak do zawarcia związku małżeńskiego nie doszło. Pozwana nadal jest panną i samotnie wychowuje dzieci. Na każdego z małoletnich ma zasądzone alimenty w kwocie po 350 zł miesięcznie, które otrzymuje z Funduszu Alimentacyjnego. Dodatkowo otrzymuje świadczenie rodzinne z programu 500+ w łącznej kwocie 1000 zł miesięcznie. Otrzymuje też zasiłek rodzinny ok (...)zł miesięcznie.

A. S. nie posiada żadnego majątku ani nie ma żadnych zobowiązań. Od 11 lipca 2014 r. jest zarejestrowana jako bezrobotna bez prawa do zasiłku.

Mieszka razem z dziećmi, trójką rodzeństwa i matką. Matka pozwanej pracuje jako krawcową w (...) im. W. H. i zarabia ok. (...) zł netto miesięcznie. Pozwana dokłada się do świadczeń za mieszkanie. Przekazuje matce 100 zł miesięcznie na poczet rachunku za prąd oraz 200 zł na poczet rachunku za wodę. Dokłada się też do czynszu, który wynosi 400 zł i jest dzielony proporcjonalnie pomiędzy wszystkich domowników.

Na jedzenie wydaje średnio 100-150 zł miesięcznie, na środki czystości, chemię i ubiór ok 300 zł miesięcznie. Dodatkowo wykupuje bilet miesięczny za 50 zł miesięcznie oraz opłaca telefon w wysokości 50 zł miesięcznie.

Ma wadę wzroku i co dwa lata wymienia okulary. Na ostatnie wydała 650 zł. Jeździ co miesiąc z synem do B. do lekarza bo ma małopłytkowość. Z córką chodzi na terapię bo ta ma autyzm. Z uwagi na choroby dzieci nie poszukuje pracy.

/dowód:

- zaświadczenie z (...) k. 22
- decyzje (...) w T. – k. 23-24
- zestawienie kosztów utrzymania – k. 25-27
- koszty utrzymania – k. 28
- karta leczenia szpitalnego mał. A. – k. 29-30
- zaświadczenie od okulisty – k. 31
- pismo PUP w T. – k. 42
- pismo U. S.– k. 43
- pismo ZUS – k. 44
- przesłuchanie pozwanej – k.45v.-46v./

Alimenty na rzecz pozwanej wypłacane są z Funduszu Alimentacyjnego. Powód co miesiąc wpłaca na konto (...) w T. kwotę (...)zł tytułem spłaty powstałego względem Funduszu Alimentacyjnego zadłużenia. Jego zadłużenie wynosi obecnie ok. (...) zł.

/dowód:

- przesłuchanie powoda – k. 45-45v.
- potwierdzenia płatności na rzecz (...) k. 6/

W okresie od 1 stycznia 2014 r. do 10 października 2016 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy odnotowano 3810 ofert pracy dla osób bez kwalifikacji oraz 76 ofert pracy w zawodzie tokarza.

/dowód:

- pismo PUP w T. – k. 42/

Sąd w a ż y ł c o n a s t ę p u j e

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie przesłuchania stron, które uznano za wiarygodne gdyż były spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniały, a ponadto znalazły potwierdzenie w stosownych dokumentach urzędowych i prywatnych, których domniemanie autentyczności wynikające z art. 245 kodeksu postępowania cywilnego – a w odniesieniu do dokumentów urzędowych również zgodności z prawdą tego co zostało w nich zaświadczone, wynikające z art. 244 kpc – nie zostały podważone.

Na mocy z art. 230 kpc uznano za bezsporne okoliczności faktyczne zawarte pozwie i innych pismach procesowych, oraz przytoczone w ramach informacyjnego wysłuchania, a którym strona przeciwna nie zaprzeczyła, gdyż nie budziły wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy i znalazły, w odpowiednim zakresie, potwierdzenie w materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Zgodnie z art. 128, art. 129, art. 133 § 1 oraz art. 135 § 1 i 2 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego kwota alimentów należnych dziecku, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie a nie posiada majątku przynoszącego dochód, zależy od usprawiedliwionych potrzeb dziecka oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości każdego z jego rodziców, albowiem obowiązek alimentacyjny spoczywa w odpowiednich częściach na obojgu rodzicach, stosownie do ich aktualnych możliwości finansowych.

Oznacza to, że również ojciec powinien ponosić odpowiednią część wszystkich wydatków związanych z utrzymaniem jego dzieci w postaci: zakupu żywienia, ubioru, części opłat eksploatacyjnych za mieszkanie w którym przebywają, oraz innych wydatków niezbędnych do ich prawidłowego rozwoju.

Natomiast na mocy art. 133 § 3 kro rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możności samodzielnego utrzymania się.

Na podstawie art. 138 kro w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego, w tym także ustalenia, że obowiązek alimentacyjny wygaś.

Stosownie do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w uchwale z dnia 9.11.1994r., sygn. akt III CZP 138/94, podstawą obliczenia wysokości alimentów jest dochód netto (a nie brutto) zobowiązanego (OSNC z 1995r., Nr 3, poz. 43, glosy aprobujące Tadeusz Smoczyński OSP z 1995r., Nr 9, poz. 194, oraz Zdzisław Krzeziński „Monitor Prawniczy” z 1995r., Nr 4, str. 113).

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14.11.1997r., sygn. akt III CKN 217/97 (Prokuratura i Prawo z 1998r., Nr 9, poz. 28) wskazano, iż:

„Obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dziecka stanowi uszczegółowienie ogólnego obowiązku "troszczenia się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka" i należytego przygotowania go, odpowiednio do jego uzdolnień, do pracy zawodowej (art. 96 krio). Obowiązek ten nie jest ograniczony przez żaden sztywny termin, a w szczególności - przez termin dojścia przez alimentowanego do pełnoletności. Nie jest także związany ze stopniem wykształcenia w tym sensie, że nie ustaje z chwilą osiągnięcia przez alimentowanego określonego stopnia podstawowego lub średniego wykształcenia. Jediną miarodajną okolicznością, od której zależy trwanie bądź ustanie tego obowiązku, jest to, czy dziecko może utrzymać się samodzielnie, przy czym przyjmuje się, że nie można tego oczekiwać od dziecka małoletniego. Z tej przyczyny w odniesieniu do dzieci, które osiągnęły pełnoletność, brać należy pod uwagę to, czy wykazują chęć dalszej nauki oraz czy osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie nauki. Przeciwne stanowisko prowadziłoby do zahamowywania, a co najmniej znacznego utrudniania dalszego rozwoju dziecka, a to przez pozbawianie go środków materialnych niezbędnych do kontynuowania nauki po osiągnięciu pełnoletności, pozostawałoby zatem w sprzeczności ze wspomnianym wyżej podstawowym obowiązkiem rodzicielskim.”

Natomiast w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14.11.1997r., sygn. akt III CKN 257/97 (OSNC z 1998r., Nr 4, poz. 70) stwierdzono, że przy orzekaniu o obowiązku alimentacyjnym rodziców wobec dzieci, które osiągnęły pełnoletność, brać należy także pod uwagę, czy wykazują one chęć dalszej nauki oraz czy ich osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie przez nie nauki.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8.08.1980r., sygn. akt III CRN 144/80 (OSNC z 1981r., Nr 1, poz. 20) wyjaśnił, że:

„Rodzice nie są obowiązani dostarczać środków utrzymania dziecku, które, będąc już przygotowane należycie do wykonywania przez nie odpowiedniego dla niego zawodu, podejmuje dla podniesienia swych kwalifikacji dalsze kształcenie się, ale w studiach się zaniedbuje, nie robi należytych postępów, nie otrzymuje obowiązujących zaliczeń, nie zdaje w terminie przepisanych egzaminów, a zwłaszcza jeżeli z własnej winy powtarza lata studiów i wskutek tego nie kończy studiów w przewidzianym programem okresie”.

Ponadto w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17.12.1976r., sygn. akt III CRN 280/76 (OSP z 1977r., Nr 11, poz. 196) wskazano m.in., że prawo do dalszego pobierania alimentów przysługuje dziecku pełnoletniemu które już posiada określone kwalifikacje zawodowe a które podjęło studia, o ile wiek dziecka nie przekracza znacznie normalnego wieku osób rozpoczynających studia wyższe.

Analiza ww. przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz orzeczeń Sądu Najwyższego dotyczących obowiązku alimentacyjnego prowadzi do wniosku, że obowiązek alimentacyjny rodziców wobec pełnoletniego uczącego się dziecka istnieje wówczas gdy wiek dziecka nie odbiega znacząco do wieku osób które podejmują naukę w zwykłym trybie (tj. bez opóźnień organizacyjnych) a ponadto pełnoletnie dziecko wykazuje chęć nauki i jego osobiste zdolności i cechy charakteru pozwalają na rzeczywiste kontynuowanie nauki.

Na podstawie zgromadzonego materiału procesowego w ocenie Sądu doszło do zmiany stosunków określonej w art. 138 kro uzasadniającej wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego. Ponadto pozwana nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

Pozwana już na etapie nauki w gimnazjum dwukrotnie powtarzała klasę z uwagi na swoją niechęć do nauki, a ostatecznie szkoły nie ukończyła. Obecnie, mając (...) lat, uczy się zaocznie w liceum dla dorosłych i jest dopiero na (...) semestrze z VI przewidzianych.

Nauka, którą pozwana podjęła jest nauką w trybie zaocznym, co oznacza, że zajęcia odbywają się tylko w weekendy w godzinach 8:00-15:00. W ocenie Sądu taki tryb nauki nie stoi na przeszkodzie temu, aby pozwana podjęła pracę zarobkową od poniedziałku do piątku tak, aby zapewnić sobie środki na samodzielne utrzymanie się.

Podkreślenia wymaga fakt, że w Powiatowym Urzędzie Pracy w T. w okresie od 01.01.2014r. do 10.10.2016r. odnotowano 3810 ofert pracy dla osób bez wykształcenia i zawodu, a więc przy dołożeniu minimum należytej staranności powinna ona podjąć pracę zarobkową, by uzyskać środki na utrzymanie nie tylko własne, ale i swojej rodziny.

Decyzja o posiadaniu dzieci była świadomą, dobrowolną decyzją pozwanej, a sam fakt ich posiadania nie powinien stać na przeszkodzie w znalezieniu zatrudnienia. Pozwana sama przyznała, że nie szukała pracy dla siebie. Doceniając fakt, iż pozwana chce kontynuować naukę w celu rozwijania swoich uzdolnień i zdobywania kwalifikacji zawodowych, nie sposób zaakceptować bierności pozwanej, która będąc młodą, zdrową osobą nie czyni odpowiednich starań, by zdobyć środki na samodzielne utrzymanie się. W obecnej sytuacji, przy weekendowym systemie nauki pozwanej, przy wskazywanej przez nią samą konieczności dokończenia się poza szkołą na poziomie 2-3 godzin tygodniowo, trudno uznać, by A. S. dokładała należytych starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się, a bynajmniej nauka jej tego nie utrudnia. Pozwana nie zarejestrowała się nawet dotąd w Urzędzie Pracy, pomimo że urząd ten dysponuje licznymi ofertami pracy. Biorąc pod uwagę, że od 1 stycznia 2016r. wysokość minimalnego wynagrodzenia dla pracownika zatrudnionego na pełen etat nie może być niższa od kwoty (...) zł (brutto) miesięcznie, a oferta rynku pracy jest obecnie bogata, przy dołożeniu należytych starań – także w zakresie zapewnienia leczenia i opieki dwojce swoich dzieci – pozwana mogłaby bez większego trudu utrzymywać się - także przy wykazywanych, uzasadnionych swych potrzebach – samodzielnie. Reasumując, stwierdzić należy, iż obowiązek alimentacyjny powoda względem pozwanej wygasł z dniem 6 czerwca 2016r. – w tym bynajmniej czasie miała ona możliwość samodzielnego utrzymania się.

Z tych względów na podstawie art. 133§3 kro w zw. z art.138 kro orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

Powód domagał się orzeczenia ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego z dniem 1 września 2015r., jednak Sąd uznając, iż obowiązek alimentacyjny powoda względem pozwanej wygasł z dniem 6 czerwca 2016r., w pozostałym zakresie – na mocy art. 133§3 kro a contrario powództwo oddalił.

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z 28.07.2005r. o kosztach w sprawach cywilnych (jt. Dz.U. z 2016r., poz. 623), obciążając nimi Skarb Państwa.